

Advies

van de VREG van 16/10/2019

met betrekking tot de aanvraag van Thor Park om als regelluwe zone voor energie erkend te worden

1 Inhoud

2	Inleiding	3
3	Beschrijving van de aanvraag van Thor Park	3
4	Analyse van de aanvraag door de VREG.....	5
4.1	Geografische afbakening van de zone waarvoor een aanvraag tot erkenning als regelluwe zone voor energie werd ingediend	6
4.2	Kwalificatie van het net binnen de aangevraagde regelluwe zone voor energie	6
4.3	Aangevraagde afwijking van artikel 4.3.1 Energiedecreet	7
4.4	Tijdsduur van de aangevraagde regelluwe zone voor energie	9
4.5	Distributienettarieven voor de netgebruikers binnen de aangevraagde regelluwe zone voor energie	10
5	Besluit	11

2 Inleiding

Op 30 september 2019 ontving de VREG vanwege de Vlaamse minister van Energie de vraag om zijn advies te verlenen over de aanvraag van Thor Park tot erkenning als regelluwe zone voor energie. Het advies van de VREG over deze aanvraag is volgens artikel 10/1.1.1, §3, eerste lid, 1°, a) van het Energiebesluit vereist, aangezien de aanvraag een afwijking van een bepaling in titel IV van het Energiedecreet als voorwerp heeft.

In dit advies wordt allereerst de inhoud van de aanvraag van Thor Park beknopt beschreven, voor zover deze informatie relevant is voor dit advies (hoofding 3). Daarop aansluitend volgt de analyse door de VREG van de aanvraag tot erkenning als regelluwe zone voor energie (hoofding 4). Vooraf wil de VREG de kanttekening maken dat zijn analyse uiteraard beperkt is tot de informatie waarover hij beschikte op het moment van de adviesverlening, d.w.z. de informatie in de aanvraag van Thor Park.

3 Beschrijving van de aanvraag van Thor Park

De aanvraag van Thor Park om als regelluwe zone voor energie te worden erkend, is opgedeeld in elf onderdelen: identificatie van de projectaanvrager (1), achtergrond van het project (2), projectbeschrijving (3), geografisch afgebakende zone (4), tijdsduur en verantwoording (5), bepalingen waarvan wordt gevraagd af te wijken en argumentatie m.b.t. de noodzaak tot afwijking (6), argumentatie waarom minder verregaande alternatieven onmogelijk zijn (7), potentiële knelpunten (8), toetsing aan beginselen (rechtsgelijkheid / rechtszekerheid / grondrechten / beschermingsniveaus) (9), bewijs van toestemming van betrokken personen (10) en impact op andere partijen (11).

Hieronder wordt de inhoud van deze aanvraag beknopt beschreven, voor zover relevant voor dit advies. Passages die tussen aanhalingstekens staan, werden letterlijk overgenomen uit de aanvraag van Thor Park.

In eerste instantie wordt in de aanvraag verduidelijkt dat er op de site van Thor Park een structurele samenwerking is “waarbij onderwijsinstellingen, ondernemers, onderzoeksinstellingen, burgers en overheid de krachten bundelen zowel inhoudelijk, financieel als infrastructureel”. Concreet zijn op de site van Thor Park aanwezig: **EnergyVille** (internationaal georiënteerd wetenschappelijk onderzoekscentrum in het domein van energie dat labo’s en personeel van KU Leuven, VITO, imec en UHasselt verenigt), **T2-campus** (opleidingscentrum in energie en technologie), **IncubaThor** (dienstencentrum voor startende en groeiende bedrijven in de duurzame energie- en technologiesector) met **bedrijvenzone**, en **Thor Central** (business-, congres- en activiteitencentrum).

De algemene ambities en focus van Thor Park worden in de aanvraag als volgt omschreven i) “het inzetten van Thor Park als beleidsinstrument om de disruptieve impact van ICT-ontwikkelingen op de energiesector te capteren, te omkaderen en te vertalen naar beleid en regelgeving”, ii) “het testen en integreren van nieuwe technologieën die nog niet noodzakelijk opgenomen zijn in technische reglementen of normen”, en iii) “het op de Europese kaart plaatsen van Thor Park, het onderzoekscentrum EnergyVille, de stakeholders op vlak van energietransities en bij uitbreiding heel Vlaanderen als innovatie-hub voor de energietransitie”, gezien het de bedoeling is van Thor Park om “op Europees niveau een proactieve, leidende rol op te nemen in de energietransitie en de uitrol van nieuwe Europese richtlijnen hierrond”.

Aansluitend wordt nader gepreciseerd dat de aangevraagde regelluwe zone drie onderzoeksluiken beoogt, waaraan telkens enkele leerdoelen zijn verbonden. Het **eerste onderzoeksluik** betreft het

“optimaliseren en uitwisselen van lokaal opgewekte (hernieuwbare) energie door middel van nieuwe marktorganisatiemodellen voor energiediensten in een lokale energiegemeenschap”. De doelstelling daarbij is om energieconcepten uit te testen en te valideren binnen Thor Park als *living lab*. De focus ligt op “energieconcepten die een maatschappelijke kostenminimalisatie bewerkstelligen met het oog op een transitie naar een duurzaam energiesysteem”. Meer specifiek wil men onderzoeken hoe men o.m. zelfconsumptie van energie binnen een energiegemeenschap op lokale schaal kan optimaliseren, het aandeel van lokaal opgewekte hernieuwbare energie in de energiemix kan maximaliseren, het lokaal afgenomen piekvermogen kan minimaliseren en CECs en REC’s (d.w.z. *Citizens Energy Community* – energiegemeenschap van burgers resp. *Renewable Energy Community* – hernieuwbare-energiegemeenschap) diensten kan laten leveren aan netwerkoperatoren om het elektriciteitsnetwerk actief te ondersteunen. Het **tweede onderzoeksluik** betreft het “intelligente gebruik van thermische energie gekoppeld aan lokale multi-energienetwerken in een context van energiegemeenschap”. Hier is het doel om in de praktijk uit te testen hoe warmte- en koudnetwerken samen met elektriciteitsnetwerken “als *multi-carrier* netwerken en/of *multi-carrier* markten uitgebaat kunnen worden binnen een CEC of REC, om daarmee het volledige potentieel van flexibiliteit en controlemogelijkheden van het energiesysteem uit te putten”. Het **derde en laatste onderzoeksluik** heeft betrekking op “DC-netten in een lokale energiegemeenschap”. Bedoeling is om “de spanningsstabiliteit en de veiligheid van DC-netten aan te tonen in een distributienet door een DC directe lijn tussen EnergyVille 1 en 2 op de Thor site in bedrijf te stellen”.

Uit de beschrijving van de **geografische afbakening** van de aangevraagde regelluwe zone voor energie blijkt dat zich in deze zone geen huishoudelijke afnemers van elektriciteit, aardgas of thermische energie bevinden. In de aanvraag worden wel enkele “mogelijke geografische uitbreidingszones” gesuggereerd die “in een later stadium een specifieke meerwaarde kunnen betekenen”, waaronder woonwijken in Genk.

Daarnaast wordt vermeld dat een **tijdsduur** van 10 jaar wordt beoogd voor de aangevraagde regelluwe zone voor energie. Dit wordt gemotiveerd door o.m. te wijzen op het feit dat Thor Park nog in volle ontwikkeling is en de “tijdsspanne voor volledige ‘afwerking’ loopt over een (veel) langere periode dan 10 jaar”, evenals het gegeven dat een te korte tijdsduur de mogelijkheden van de Vlaamse beleidsmakers en andere stakeholders beperkt “om de opportuniteiten van een *living lab* optimaal te benutten ten bate van de maatschappij met het oog op een duurzame energietransitie”.

Vervolgens wordt aangegeven dat in de aangevraagde regelluwe zone voor energie **een afwijking wordt beoogd van artikel 4.3.1 van het Energiedecreet**, dat vereist dat een leverancier van elektriciteit en aardgas over een leveringsvergunning beschikt, die voorafgaandelijk wordt toegekend door de VREG. Verduidelijkt wordt dat de bedrijven binnen de aangevraagde regelluwe zone zich zullen “kunnen aansluiten bij een leverancier die aan hen de lokaal opgewekte elektriciteit levert, in combinatie met aardgas en eventueel de resterende elektriciteit en aardgas die nodig is om eventuele tekorten op de lokale productie aan te vullen”. Deze leverancier is dezelfde voor alle deelnemende bedrijven, en vervult tegelijkertijd de rol van “energiesyndicus”, die de verschillende energiediensten coördineert. Gevraagd wordt om deze ‘energiesyndicus-leverancier’ vrij te stellen van de vereiste om over een leveringsvergunning te beschikken, gezien dit vereiste “te zwaar [is] voor een geografisch gebied met een beperkt aantal afnemers zoals Thor Park”. Daarnaast wordt verduidelijkt dat iedere afnemer binnen de aangevraagde regelluwe zone wel het recht op vrije leverancierskeuze behoudt. Enerzijds hebben afnemers binnen de aangevraagde regelluwe zone die beslissen deel te nemen aan de experimenten binnen deze zone, de keuze om zich te laten beleveren door een andere leverancier dan de ‘energiesyndicus-leverancier’. Anderzijds behouden de afnemers die een contract hebben afgesloten met de ‘energiesyndicus-leverancier’ de mogelijkheid om dit contract te allen tijde op te zeggen, mits inachtneming van een korte opzegtermijn, waarna kan worden geopteerd voor een andere leverancier naar keuze.

Wat de **impact** van de aangevraagde regelluwe zone voor energie betreft, wordt vermeld dat de regelluwe zone een positieve impact kan hebben, omdat door “een optimale lokale afstemming van verbruik en productie [...] de verliezen binnen het lokale distributienetwerk of zelfs transmissienetwerk worden verminderd”, en door “de piek-capaciteit te verminderen die globaal gevraagd wordt van de groep van gebruikers binnen een CEC of REC er mogelijk minder investeringen nodig zijn om extra of nieuwe netwerk capaciteit te voorzien”. Daarnaast wordt vermeld dat “in het geval dat een CEC of REC in een schaduwmarkt wordt afgerekend op basis van een gecombineerde meting van de globale groep gebruikers binnen die energiegemeenschap, in plaats van gebaseerd op individuele metingen, [...] dit in de schaduwmarkt een besparing [kan] opleveren voor de eindgebruikers maar een (theoretisch) negatieve impact [kan] hebben op de schaduwinkomsten voor de DNB (d.w.z. ‘distributienetbeheerder’) en TNB (d.w.z. ‘transmissienetbeheerder’), alsook op de schaduwinkomsten van de verschillende overheden (Vlaams, Federaal)”. De “kosten voor de eindgebruikers” ten gevolge van de “CEC of REC optimalisaties met de huidige assets op Thor Park” worden **in totaal** geschat op maximaal 15.000 tot 25.000 euro per jaar. Daarbij wordt aangegeven dat het een optie is om “de experimenten zo voor te bereiden en te organiseren dat de impact ervan voor de eindverbruikers onder een vooraf ingeschat en afgesproken bepaald maximumbedrag per jaar blijft” (concreet wordt beperking tot 50.000 €/jaar voorgesteld). Daarnaast bevat de aanvraag enkele meer specifieke cijfergegevens over de mogelijke impact van een erkenning van Thor Park als regelluwe zone voor energie op de inkomsten voor de distributie- en transmissienetbeheerder, alsook op de inkomsten van de federale en Vlaamse overheden.

4 Analyse van de aanvraag door de VREG

In het algemeen ziet de VREG de potentiële meerwaarde die regelluwe zones voor energie, door hun innovatieve karakter, kunnen hebben: ze kunnen o.m. nuttige inzichten opleveren voor de lange termijnontwikkeling van het energiesysteem van de toekomst.

De onderzoeksprojecten die binnen de aangevraagde regelluwe zone zouden worden uitgevoerd, lijken dat op het eerste gezicht ook te willen nastreven, door de nog in Vlaamse regelgeving om te zetten Europeesrechtelijke concepten van de energiegemeenschap van burgers (CEC) en hernieuwbare-energiegemeenschap (REC) al in de praktijk op te zetten en uit te testen in een *living lab* configuratie. Het blijkt bovendien uit de aanvraag dat het de intentie is om de resultaten van de onderzoeksprojecten binnen de regelluwe zone optimaal te benutten ten bate van de maatschappij, met het oog op een duurzame energietransitie.

Eerst en vooral wenst de VREG in herinnering te brengen dat de Vlaamse Regering slechts een regelluwe zone voor energie kan erkennen voor zover de afwijkingen die binnen deze regelluwe zone gelden op de eigen, Vlaamse bevoegdheden betrekking hebben. De VREG verwijst dienaangaande naar zijn redenering in hoofdstuk 2.1 van zijn advies m.b.t. de aanvraagprocedure in het Energiebesluit om als regelluwe zone te worden erkend.¹ De Vlaamse Regering kan dus in het kader van een regelluwe zone geenszins afwijken van federale regelgeving, noch Europese regelgeving. In het kader van een regelluwe zone kan ook geen afbreuk worden gedaan aan de bevoegdheden van de VREG op het vlak van technische en tarifaire regulering, die hun grondslag hebben in het EU-recht.

Rekening houdende met de bovenstaande overwegingen, analyseert de VREG in wat volgt de aanvraag van Thor Park om als regelluwe zone voor energie te worden erkend. Deze analyse heeft betrekking op de voor de VREG relevante aspecten van de aanvraag. Meer bepaald heeft de analyse

¹ Advies van de VREG (ADV-2019-02) van 26 maart 2019 m.b.t. het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de erkenning van regelluwe zones voor energie; raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/adv-2019-02.

van de VREG betrekking op de geografische afbakening van de zone waarvoor een aanvraag tot erkenning als regelluwe zone voor energie werd ingediend (4.1), de kwalificatie van het net binnen de aangevraagde regelluwe zone voor energie (4.2), de aangevraagde afwijking van artikel 4.3.1 Energiedecreet (4.3), de tijdsduur van de aangevraagde regelluwe zone voor energie (4.4), en de distributienettarieven voor de netgebruikers binnen de regelluwe zone voor energie (4.5).

4.1 Geografische afbakening van de zone waarvoor een aanvraag tot erkenning als regelluwe zone voor energie werd ingediend

Uit de aanvraag blijkt dat zich in de thans aangevraagde regelluwe zone voor energie enkel niet-huishoudelijke afnemers zullen bevinden: de onder hoofding 3 van dit advies opgesomde instellingen, en de bedrijven in de bedrijvzone.

De aanvraag laat daarnaast uitschijnen dat een toekomstige uitbreiding van de aangevraagde regelluwe zone voor energie waarschijnlijk is. In de aanvraag wordt o.m. aangegeven dat men het “thermische netwerk”, dat men beoogt aan te leggen op de site van de aangevraagde regelluwe zone, in de toekomst zou kunnen uitbreiden naar enkele nabijgelegen woongebieden.

De VREG wijst erop dat art. 10/1.1.4 Energiebesluit de hypothese van de uitbreiding van een regelluwe zone regelt. Meer bepaald moet volgens deze bepaling de volledige procedure voor de erkenning als regelluwe zone voor energie opnieuw worden doorlopen, indien het geografisch afgebakende gebied waaruit de regelluwe zone bestaat wordt uitgebreid. Een toekomstige uitbreiding van het “thermische netwerk” in de thans aangevraagde regelluwe zone tot huishoudelijke afnemers in woongebieden die zich buiten de grenzen van de thans aangevraagde regelluwe zone bevinden, vormt sowieso minstens een geografische uitbreiding, waarvoor de aanvraagprocedure opnieuw moet worden doorlopen.

Indien de Vlaamse Regering besluit om de aangevraagde regelluwe zone voor energie te erkennen, dan dient deze beslissing een gedetailleerde omschrijving van het geografisch afgebakend gebied te bevatten waaruit de regelluwe zone voor energie zal bestaan.² De VREG adviseert om dan de hierboven geformuleerde opmerkingen m.b.t. de toekomstige uitbreiding van een regelluwe zone in de beslissing op te nemen, zodat voor de projectaanvrager ondubbelzinnig duidelijk is welke stappen er voor een toekomstige uitbreiding zouden moeten worden gezet.

4.2 Kwalificatie van het net binnen de aangevraagde regelluwe zone voor energie

De VREG merkt vervolgens op dat in het kader van deze aanvraag geen afwijkingen worden gevraagd van de regelgeving m.b.t. het (beheer van het) net binnen de aangevraagde regelluwe zone voor energie. Wel hebben Vito en de KULeuven, de zgn. “EnergyVille Partners”, met Fluvius System Operator cvba een samenwerkingsovereenkomst (“Memorandum of Understanding”) afgesloten, die als bijlage bij de aanvraag werd gevoegd.

In artikel 1 van deze samenwerkingsovereenkomst wordt verduidelijkt dat het niet de ambitie is van de EnergyVille Partners of Thor Park om de rol van distributienetbeheerder over te nemen. Laatstgenoemde blijft eigenaar van de netinfrastructuur en blijft instaan voor o.m. de aanleg, de versterking en het onderhoud van het distributienet. In artikel 2 wordt expliciet vermeld dat Fluvius alle activiteiten van netbeheer en databeheer blijft opnemen in de eventuele regelluwe zone. Het doel van de samenwerkingsovereenkomst is daarentegen vooral gelegen in de totstandbrenging van een informatie-uitwisseling tussen de EnergyVille Partners en Fluvius, en het voorzien van een

² Zie art. 10/1.1.3, eerste lid, 2° Energiebesluit.

kader voor de bijstand die Fluvius zal verlenen m.b.t. de experimenten in de aangevraagde regelluwe zone.

De VREG beklemtoont in dit verband dat, voor de kwalificatie van het net binnen de aangevraagde regelluwe zone, geen afbreuk kan worden gedaan aan de relevante bepalingen in het Energiedecreet en -besluit. Dit net blijft meer bepaald een distributienet in de zin van art. 1.1.3, 29° en 32° Energiedecreet, waarop alle regels die aan deze kwalificatie worden verbonden van toepassing zijn.

Wel is het uiteraard mogelijk dat (bepaalde delen van) dit net zullen kwalificeren als directe lijn³ of gesloten distributienet⁴. Opnieuw geldt dan dat alle regels verbonden aan deze kwalificaties toepassing zullen vinden. Zo zal bij de aanleg van een directe lijn binnen de regelluwe zone art. 4.5.1 Energiedecreet onverkort gelden, aangezien van dit artikel geen afwijking werd gevraagd.

4.3 Aangevraagde afwijking van artikel 4.3.1 Energiedecreet

De aanvraag beoogt een afwijking van één bepaling in het Energiedecreet, artikel 4.3.1 Energiedecreet, dat vereist dat een leverancier van elektriciteit en aardgas over een leveringsvergunning beschikt, die voorafgaandelijk wordt toegekend door de VREG.

Zoals aangegeven in de aanvraag, en reeds samengevat onder hoofding 3 van dit advies, zou het de bedoeling zijn dat alle afnemers binnen de regelluwe zone zich aansluiten bij dezelfde elektriciteitsleverancier, die hen belevt ingeval de eigen decentrale elektriciteitsproductie tekortschiet, en die tevens fungeert als een “energiesyndicus” met een coördinerende rol (hierna aangeduid als “energiesyndicus-leverancier”).

De gevraagde afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet ten behoeve van de “energiesyndicus-leverancier” lijkt enkel verband te houden met het eerste onderzoeksluik dat men voor de regelluwe zone beoogt (“marktorganisatiemodellen in het kader van een CEC/REC”), en niet met de andere twee onderzoeksluiken (“thermische netten en multi-energiesdiensten” en “DC-netten”).⁵ Voor wat betreft de laatstgenoemde onderzoeksluiken, worden er eigenlijk geen concrete regelgevende belemmeringen geïdentificeerd en worden er dan ook geen bijkomende afwijkingen van regelgeving gevraagd. In dit stadium, en rekening houdende met de informatie waarover hij thans beschikt, ziet de VREG voor deze onderzoeksluiken inderdaad geen belemmeringen die afwijkingen in het kader van een regelluwe zone voor energie noodzaken. Indien in een later stadium toch belemmeringen opduiken die een inhoudelijke uitbreiding van de regelluwe zone voor energie noodzaken, dan zal het opnieuw doorlopen van de aanvraagprocedure vereist zijn.⁶

In eerste instantie benadrukt de VREG dat ook binnen de aangevraagde regelluwe zone voor energie de vrije leverancierskeuze zal moeten worden gewaarborgd. Dit recht vloeit voort uit artikel 4.4.1 Energiedecreet. Het is een recht waarvan in het kader van een regelluwe zone voor energie nooit kan worden afgeweken, aangezien het een Europeesrechtelijke grondslag heeft.⁷

³ Cf. art. 1.1.3, 26° Energiedecreet.

⁴ Cf. art. 1.1.3, 56°/2 Energiedecreet.

⁵ Zie onder hoofding 3 voor een samenvatting van de drie beoogde onderzoeksluiken.

⁶ Zie art. 10/1.1.4 Energiebesluit, dat bepaalt dat de aanvraagprocedure opnieuw moet worden doorlopen wanneer de houder van de erkenning als regelluwe zone meent dat nog van andere bepalingen dan de bepaling(en) waarvoor hij al een afwijking heeft verkregen, bijkomend moet worden afgeweken.

⁷ Zie Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG, *Pb.L* 211 (‘Derde Elektriciteitsrichtlijn’), in het bijzonder art. 2, lid 12 *io.* art. 33, en art. 32. Zie tevens Richtlijn 2009/73/EG van het

In de aanvraag wordt expliciet duidelijk gemaakt dat iedere afnemer binnen de regelluwe zone zijn recht op vrije leverancierskeuze zou behouden. Het recht op vrije leverancierskeuze zou bovendien contractueel worden verankerd. Enerzijds zouden afnemers binnen de aangevraagde regelluwe zone die beslissen deel te nemen aan de experimenten binnen deze zone, de keuze hebben om zich te laten beleveren door een andere leverancier dan de 'energiesyndicus-leverancier'. Anderzijds zouden de afnemers die een contract hebben afgesloten met de 'energiesyndicus-leverancier' de mogelijkheid behouden om dit contract te allen tijde op te zeggen, mits inachtneming van een korte opzegtermijn, waarna zou kunnen worden geopteerd voor een andere leverancier naar keuze.

De VREG vindt het positief dat de aanvrager zich bewust is van het feit dat het recht op vrije leverancierskeuze niet buiten werking kan worden gesteld. Zoals vermeld, geniet iedere afnemer van elektriciteit en aardgas dit recht op grond van Europese richtlijnen en art. 4.4.1 Energiedecreet dat daarvan een omzetting is, waardoor het zelfs onnodig is om dit recht daarnaast nog te verankeren in het contract tussen de leverancier en de afnemer. De VREG wijst er ook op dat cf. art. 4.4.1, tweede lid Energiedecreet een verandering van leverancier dient te worden geregeld door de betrokken netbeheerder. Gelet op het feit dat het net op de site van Thor Park ook na een erkenning als regelluwe zone zou blijven catalogeren als een distributienet beheerd door de betrokken distributienetbeheerder en diens werkmaatschappij⁸, zal de uitoefening van de vrije leverancierskeuze in de praktijk zoals voorheen kunnen verlopen.

Het is de VREG die uit art. 4.3.1 Energiedecreet de bevoegdheid put om al dan niet een leveringsvergunning toe te kennen, volgens de voorwaarden en procedure vastgelegd in de artikelen 3.2.1 t.e.m. 3.2.13 Energiebesluit. De voorwaarden waaraan de houder van een leveringsvergunning moet voldoen, zijn opgenomen in de artikelen 3.2.1 t.e.m. 3.2.7 Energiebesluit. Deze voorwaarden hebben betrekking op zijn technische, organisatorische en financiële capaciteit, zijn professionele betrouwbaarheid, zijn capaciteit om aan de behoeften van zijn afnemers te voldoen, zijn beheersmatige en juridische onafhankelijkheid ten opzichte van de netbeheerders, en de openbaredienstverplichtingen die hem worden opgelegd. De procedure tot toekenning van een leveringsvergunning is vastgelegd in de artikelen 3.2.8 t.e.m. 3.2.13 Energiebesluit. De aangevraagde afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet impliceert aldus eveneens een afwijking van de vermelde (uitvoerings)bepalingen in het Energiebesluit, die de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van een leveringsvergunning behelzen.

De gevraagde afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet wordt in de aanvraag bondig beargumenteerd door te stellen dat de voorwaarden waaraan een aanvrager van een leveringsvergunning moet voldoen, te zwaar zijn voor de energiesyndicus-leverancier, als kleine lokale leverancier met een beperkt aantal afnemers binnen de geografisch afgebakende regelluwe zone.

Of deze voorwaarden, in het bijzonder degene m.b.t. de financiële en technische capaciteit, al dan niet te zwaar zouden zijn voor de energiesyndicus-leverancier, kan de VREG moeilijk beoordelen op basis van de gegevens waarover hij beschikt.

Wel acht de VREG het in deze aangewezen om de concrete draagwijdte en de proportionaliteit van de gevraagde afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet te onderzoeken. De volgende elementen zijn daarbij van belang. Allereerst merkt de VREG op dat de gevraagde afwijking, logischerwijze, slechts betrekking zou hebben op de geografisch beperkte regelluwe zone, waarin zich bovendien geen huishoudelijke afnemers bevinden. Daarnaast zou worden gewaarborgd dat de afnemers binnen deze zone hun recht op vrije leverancierskeuze behouden. De gevraagde afwijking van het vereiste

Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG, *Pb.L* 211 ('Derde Aardgasrichtlijn'). Zie in deze optiek ook onze analyse m.b.t. de onmogelijkheid om in het kader van een regelluwe zone voor energie af te wijken van Europese regelgeving onder hoofding 4 van dit advies, met verwijzing naar ADV-2019-02.

⁸ Zie meer hierover onder de voorgaande hoofding.

van de toekenning van een leveringsvergunning zou bovendien beperkt zijn qua personeel toepassingsgebied, doordat deze enkel betrekking heeft op de energiesyndicus-leverancier die binnen de regelluwe zone voor energie actief is. Bovendien zou de gevraagde afwijking ook relatief beperkt zijn voor wat betreft de verdere juridisch-inhoudelijke gevolgen die eraan worden gekoppeld. Het betreft slechts een afwijking van het formele vereiste van (de toekenning van) de leveringsvergunning. De energiesyndicus-leverancier zou ten gevolge van deze afwijking (logischerwijze) vrijgesteld worden van de verplichtingen die door of krachtens het Energiedecreet worden opgelegd aan de “houder van een leveringsvergunning”. De VREG beklemtoont wel dat het dan van belang is dat elke afnemer die binnen de regelluwe zone beleverd wordt door de energiesyndicus-leverancier, terdege op de hoogte wordt gebracht van het feit dat deze is vrijgesteld van art. 4.3.1 Energiedecreet, evenals de gevolgen en potentiële risico’s daarvan (bv. groter risico op faillissement van de energiesyndicus-leverancier, grotere kans op niet-naleving verplichtingen door uitschakeling van controle door VREG). Tot slot merkt de VREG echter op dat de energiesyndicus-leverancier in elk geval wél de hoedanigheid van “leverancier”, zoals gedefinieerd in de zin van art. 1.1.3, 78° Energiedecreet, zal hebben. Een afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet zou daaraan niet af doen. Bijgevolg zal de energiesyndicus-leverancier sowieso wel gebonden zijn aan alle verplichtingen die door of krachtens het Energiedecreet worden opgelegd aan “leveranciers”.

In zoverre de afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet daadwerkelijk wordt opgevat en begrensd zoals weergegeven in de voorgaande alinea, ziet de VREG geen onoverkomelijk beletsel t.a.v. deze afwijking in het kader van de aangevraagde regelluwe zone voor energie. In die optiek adviseert de VREG de Vlaamse Regering om de afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet evenals de grenzen aan die afwijking in een voldoende mate te kaderen⁹, indien zij besluit de aangevraagde regelluwe zone voor energie te erkennen.

4.4 Tijdsduur van de aangevraagde regelluwe zone voor energie

De aanvraag beoogt een tijdsduur van tien jaar voor de beoogde regelluwe zone voor energie. Deze tijdsduur van tien jaar wordt in vrij algemene termen beargumenteerd. Zo stelt de aanvraag o.m. dat “de tijdsduur voor volledige “afwerking” [...] over een (veel) langere periode dan 10 jaar [loopt], en dat “een te korte tijdsduur als regelluwe zone [...] het risico heeft dat een aantal geplande complexere experimenten met afhankelijkheden naar die uitbouw, niet op tijd kunnen plaatsvinden in een regelluwe context gegeven de beperking tot 1 mogelijke verlenging”. Dat laatste argument wordt in de aanvraag gelinkt aan het onderzoeksluik van de thermische netten. De VREG merkt hierbij op dat de aanvraag enkel een afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet als voorwerp heeft en die afwijking slechts met het eerste onderzoeksluik van de aanvraag verband lijkt te houden (zie ook de analyse onder de voorgaande hoofding). Dat de experimenten binnen de andere onderzoeksluiken een bepaalde tijdsduur zouden vereisen, is op zichzelf dan ook geen dienstig argument ter onderbouwing van het verzoek om gedurende tien jaar van art. 4.3.1 Energiedecreet te mogen afwijken (d.w.z. het eigenlijke voorwerp van deze aanvraag tot erkenning als regelluwe zone).

De VREG merkt daarnaast op dat deze tijdsduur van tien jaar, indien deze wordt toegekend door de Vlaamse Regering, mogelijk zal worden doorkruist door de nieuwe EU-regelgeving m.b.t. energiegemeenschappen. Zoals in de aanvraag wordt aangegeven, hebben de experimenten die men op de site van Thor Park wenst uit te voeren, inhoudelijke raakpunten met de nieuwe

⁹ Cfr. art. 10/1.1.3, eerste lid, 3° Energiebesluit.

rechtsfiguur van de ‘energiegemeenschap van burgers’ (CEC) in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn¹⁰, evenals de nieuwe rechtsfiguur van de ‘hernieuwbare-energiegemeenschap’ (REC) in de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen¹¹. De Vierde Elektriciteitsrichtlijn zal moeten worden omgezet door de lidstaten van de EU tegen uiterlijk 31 december 2020¹²; de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen zal tegen uiterlijk 30 juni 2021 moeten worden omgezet¹³. De Vlaamse decreetgever en de Vlaamse Regering zullen er dus voor moeten zorgen dat tegen die data de decretale en reglementaire bepalingen, benodigd voor de omzetting van beide richtlijnen, in werking getreden zullen zijn.

De kans is reëel dat de regelluwe zone Thor Park volgens dat Vlaamse regelgevend kader ter omzetting van de voornoemde EU-richtlijnen, zal kwalificeren als een energiegemeenschap van burgers of een hernieuwbare energiegemeenschap. Dan is de kans bestaande dat de erkenning van Thor Park als regelluwe zone voor energie voortijdig zal moeten worden ingetrokken door de minister, indien het Vlaamse regelgevend kader van toepassing op energiegemeenschappen zélf regels bevat m.b.t. energieleveringen binnen een energiegemeenschap.¹⁴ De afwijking van art. 4.3.1 Energiedecreet die men nu aanvraagt, zou in dat geval mogelijk geen bestaansredenen meer kunnen hebben.

Indien de Vlaamse Regering besluit om de aangevraagde regelluwe zone voor energie te erkennen, dan dient deze beslissing de tijdsduur van de erkenning te bevatten.¹⁵ De VREG adviseert om bij het bepalen van deze tijdsduur, rekening te houden met de hierboven geformuleerde opmerkingen, dan wel om expliciet in de beslissing op te nemen dat er een risico bestaat op een voortijdige intrekking van de erkenning als regelluwe zone, zodat de projectaanvrager zich hiervan van meet af aan bewust is.

4.5 Distributienettarieven voor de netgebruikers binnen de aangevraagde regelluwe zone voor energie

Zoals weergegeven onder hoofding 3 van dit advies, maakt de aanvraag een onderscheid tussen de zgn. “reguliere markt” en de zgn. “schaduwmarkt”: in de “reguliere” markt zullen de afnemers binnen de aangevraagde regelluwe zone individueel worden afgerekend op basis van hun afgenomen en geïnjecteerde energie, terwijl in een “schaduwmarkt” zal worden uitgegaan van een “gecombineerde meting” van de globale groep van afnemers. Die “gecombineerde meting” zou “globaal in een lagere injectie en lagere afname voor het geheel van de lokale energiegemeenschap (en dus een besparing mits die optimalisatie ook daadwerkelijk gecompenseerd wordt) [resulteren]”, wat zou betekenen “dat de distributiekosten, transmissiekosten en heffingen gebaseerd op afgenomen (en geïnjecteerde kWh) kunnen dalen”.

¹⁰ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU, *Pb.L* 158; zie in het bijzonder art. 2, elfde lid en art. 16 van deze Richtlijn.

¹¹ Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen, *Pb.L* 328; zie in het bijzonder art. 2, zestiende lid en art. 22 van deze Richtlijn.

¹² Zie art. 71 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn.

¹³ Zie art. 36 van de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen.

¹⁴ Art. 10/1.3.2, eerste lid, 4° en 5° Energiebesluit bepaalt nl. dat de minister de erkenning als regelluwe zone voor energie in o.m. de volgende gevallen intrekt: als het bestaan van de erkende regelluwe zone voor energie niet langer compatibel is met nieuwe verplichtingen van Europese richtlijnen, verordeningen en besluiten (4°) / als het bestaan van de erkende regelluwe zone voor energie overbodig is geworden ten gevolge van nieuwe gewestelijke regelgeving die eenzelfde specifiek thema regelt als waarvoor de regelluwe zone werd erkend.

¹⁵ Zie art. 10/1.1.3, eerste lid, 4° Energiebesluit.

De VREG stelt vast dat de aangevraagde regelluwe zone voor energie beoogt om, parallel aan de “normale” marktwerking, een zgn. “schaduwmarkt” op te zetten, waarbinnen de experimenten binnen het eerste onderzoeksluik (“marktorganisatiemodellen in het kader van een CEC/REC”) van de aangevraagde regelluwe zone voor energie zouden worden uitgevoerd.

De VREG beklemtoont dat de tarifiering van de afnemers binnen de aangevraagde regelluwe zone voor energie, ook na een eventuele erkenning door de Vlaamse Regering, dient te verlopen volgens de huidige Tariefmethodologie¹⁶ die de VREG heeft vastgesteld in het kader van zijn regulerende taken (die hij put uit het EU-recht). Zelfs indien de aanvraag expliciet een afwijking van de Tariefmethodologie zou vragen, *quod non*, dan zou de Vlaamse Regering die afwijking dan ook niet kunnen toestaan.¹⁷ Ook binnen de regelluwe zone voor energie zou tarifiering van iedere afnemer op individuele basis, volgens de van kracht zijnde Tariefmethodologie, blijven bestaan.

5 Besluit

De VREG besluit dat hij geen bezwaren heeft tegen een erkenning van Thor Park als regelluwe zone voor energie wat betreft de gevraagde afwijking van artikel 4.3.1 van het Energiedecreet. Dit advies moet worden gelezen als een analyse van de aanvraag waarin bepaalde aspecten ervan worden gekaderd en geïnterpreteerd, en waarbij – waar relevant – enkele elementen onder de aandacht van de Vlaamse Regering worden gebracht, met het oog op het nemen van haar beslissing om de aangevraagde regelluwe zone voor energie al dan niet te erkennen.

¹⁶ Raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/tariefmethodologie-2017-2020.

¹⁷ Zie *supra* de analyse bij aanvang van hoofding 4 van dit advies, met verwijzing naar ADV-2019-02 van 26 maart 2019 m.b.t. het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de erkenning van regelluwe zones voor energie; raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/adv-2019-02.